

INCUBATOARELE DE AFACERI ÎN R. MOLDOVA - PRIORITATE STRATEGICĂ PENTRU DEZVOLTAREA ÎMM-lor

DODU Aliona
Universitatea Tehnică a Moldovei

Abstract. Given the rapid evolution of the global economy, small businesses are a force for the sustainable growth of each nation's economy. Since the 1980s, this economic category has enjoyed great interest from those who have been involved in planning, legislation, and the practice of small business development. Special structures and strategies have been explored and created to enable enterprises to start, survive and develop. That's how the business incubator concept arose.

Key words: Business Incubator (IA), concept, infrastructure, SME, incubation process.

INTRODUCERE

Incubator de afaceri o noțiune economică proprie economiei de piață și liberei inițiative, care în țările dezvoltate s-a cristalizat acum 30 de ani și s-a perfecționat atât din punct de vedere teoretic, conceptual, cât și practic, ca model de organizare și funcționare a businessului mic și mijlociu.

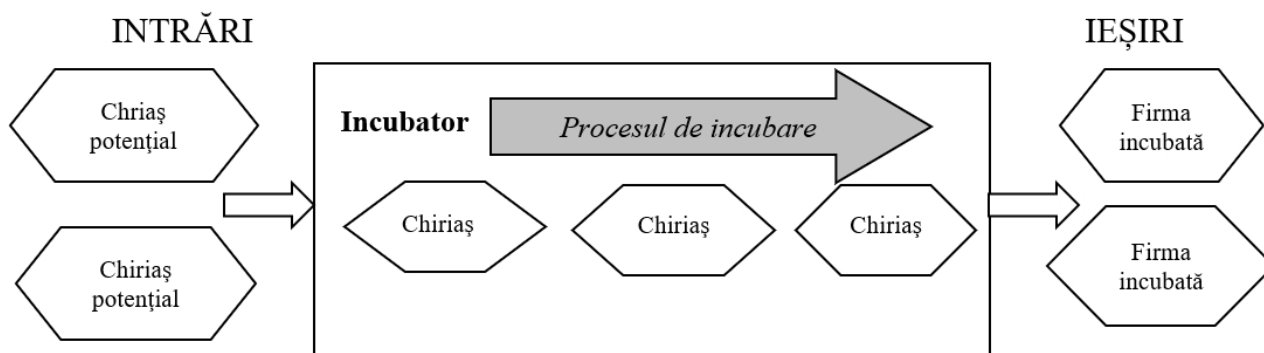
Conceptul de incubator de afaceri

Noțiunea de „*incubator de afaceri*” a fost preluată în limba română exact ca în limba engleză – „*business incubator*”, dat fiind faptul că sensul acestor cuvinte alăturate corespunde perfect celui din sintagma engleză. După părerea economiștilor Kuratko D. și La Follette „Business-incubatorul asigură legătura eficientă dintre talent, tehnologie, capital și know-how în scopul ridicării abilităților antreprenoriale și accelerării dezvoltării noilor companii”. Economistul american Campbell C. consideră că „Incubatoarele de afaceri sunt instituții create pentru a ține piept provocărilor pieței, cum ar fi accesul inechitabil la informație și capital, precum și lipsa consultanței de afaceri focusate, necesare pentru noile afaceri mici”. O definiție asemănătoare a business-incubatorului este prezentată de economiștii americani Allen și McCluskey: „Un incubator de afaceri este o facilitate care asigură spațiul corespunzător, servicii de oficiu și asistență în dezvoltarea afacerii într-un mediu care contribuie la crearea, supraviețuirea și creșterea afacerii noi” [1]. În opinia economistului român Dragomirescu Simina „Definiția convențională a incubatoarelor reiese din ceea ce reprezintă ele: facilități oferite micilor întreprinderi care sunt chirișele acestor incubatoare; se asigură întreprinzătorilor atât servicii cât și accesul la un management specializat; servicii de consultanță le sunt de asemenea puse la dispoziție. Incubatoarele pot fi plasate într-una sau mai multe clădiri amenajate, dar pot fi și incubatoare „fără pereți” care asigură doar consultații și servicii ocazionale” [2]. În opinia economiștilor cu renume și anume Rustam Lalkaka și Jack Bishop „Un incubator de afaceri este definit ca fiind un sistem organizațional, în care activitățile sunt coordonate în scopul de a proteja firmele noi și de a le înlesni dezvoltarea” [3]. Economistul american Kmetz J. consideră că „Un incubator de afaceri modern este o combinație dintre spațiu fizic și facilități, idei antreprenoriale, suport administrativ, toate împreună având menirea de a contribui la dezvoltarea companiilor noi la etapa inițială” [4]. În opinia economistului Duff A. „Business incubatorul este o organizație care oferă un șir de servicii de dezvoltare a afacerii și acces la un spațiu mic pe termeni flexibili, pentru a satisface necesitățile firmelor noi”. Conform definiției Comisiei

Europene un „Business incubator este un loc în care sunt concentrate, într-un spațiu limitat, întreprinderi recent create. Obiectivul incubatoarelor este de a spori șansa de creștere și durata de supraviețuire a acestor întreprinderi, furnizându-le spații modulare cu servicii comune (telecopiatoare, computere), ca și o încadrare în scopul asigurării unor servicii specifice. Accentul este pus, în mod esențial, pe dezvoltarea locală și pe crearea de locuri de muncă. Orientarea tehnologică este deseori lăsată pe plan secundar”. O altă definiție este formulată de Asociația Națională a Business Incubatoarelor din Statele Unite (USNBIA), și anume: „Incubatorul de afaceri este un instrument de dezvoltare economică creat pentru a accelera creșterea și succesul companiilor antreprenoriale prin intermediul suportului afacerii cu resurse și servicii. Principalul obiectiv al unui incubator de afaceri este de a produce firme de succes, care vor părăsi programul fiind viabile din punct de vedere financiar”. În opinia economistului Brăguța Aurelia „Accepțiunea generală a noțiunii de incubator de afaceri constă în definirea unei astfel de instituții, ca fiind o structură partenerială locală sau regională, care oferă întreprinderilor mici și mijlocii o gamă complexă de servicii în condiții avantajoase, fiind focalizată, în principal, pe introducerea proceselor inovative în industrie și în servicii destinate industriei” [5]. Economistul Banari I. consideră că „Incubatorul de afaceri este o structură special destinată susținerii și dezvoltării întreprinderilor mici nou formate”. Definiția a incubatorului de afaceri a fost prezentată de savanții Hackett și Dilts: „Un business- incubator este un spațiu sub formă de oficiu, care asigură arendașii săi cu un sistem de intervenție strategic, cu valoare adăugată, de monitorizare și asistență în afaceri. Acest sistem controlează și leagă resursele cu obiectivul de facilitare a dezvoltării afacerii noi a arendașilor, în același timp, luând în considerație costul nereușitei lor potențiale”. Din definiția specialistului român Tripon A. rezultă că „Incubatorul de afaceri este spațiu fizic cu facilități oferite pe parcursul procesului de incubare” [6]. O altă definiție este reflectată de savantul Bugaian Larisa și anume: „Incubator de afaceri este o clădire dedicată IMM-urilor în scopul realizării unui program cuprinzător de suport ce include: îndrumare/ghidare, activități de rețea, suport administrativ. Incubarea este un program cuprinzător de asistență pentru inițierea și dezvoltarea afacerii” [7].

Reieșind din aspectele teoretice ale IA, formularea definiției în ce privește conceptul Incubatorul de afaceri este: *Incubator de afaceri este un suport profesional destinat susținerii și creării de noi afaceri, prin oferirea spațiilor fizice, rețelelor de infrastructură, accesului la servicii de consultanță în domenii, prin asigurarea relațiilor de colaborare cu autoritățile publice Centrale și Locale* [8, 9].

În figura 1.1 se prezintă schematic esența unui incubator de afaceri.

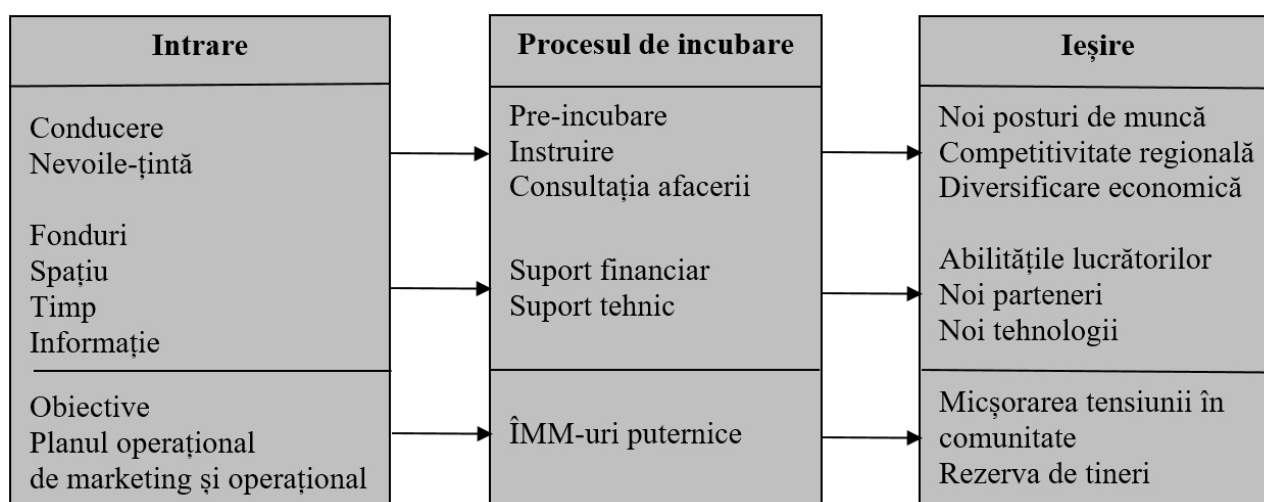

Figura 1.1. Esența incubatorului de afaceri [8]

Important de menționat că orice afacere, din punct de vedere al dezvoltării în timp, are o *perioadă de inițiere (incubare in house)*, o *perioadă de maturizare (incubare external house)*, o *perioadă de dezvoltare*, o *perioadă de stagnare* și o *perioadă de scădere*. Pe tot parcursul acestor perioade afacerea este tot timpul sensibilă și supusă oricând unei posibile distorsionări și dispariții. Deci, apelarea la serviciile unui IA este o formă științifică și logică de protejare a creșterii afacerii și de maturizare a acesteia.

Conform opiniei Tripon A. *procesul de incubare* este „un proces de dezvoltare socială, economică și antreprenorială, de natură privată sau publică. Are ca scop descoperirea noilor idei de afaceri sau a firmelor aflate în faze inițiale de dezvoltare „start-up” sau „seed companies”(afaceri familiare), ajutând astfel la accelerarea procesului de dezvoltare a IMM-urilor” [6].

Procesul de incubare a afacerii prevede un vast program de susținere în afacere pentru a facilita progresul noilor afaceri. În general, aceste programe de susținere prevăd spațiu profesional, suport administrativ, diseminarea celor mai bune experiențe de organizare a afacerilor. Prin îndrumare, afacerea învață mai bine practicile afacerii, precum contabilitatea, finanțele, marketingul și tranzacțiile financiare, plus cele mai bune practici de management în planificare, organizare, conducere și control. În figura 1.2 sunt reprezentate schematic intrările/ieșirile modelului de incubare.

Figura 1.2. *Intrările/ieșirile modelului de incubare* [5]

Procesul de incubare este legat inevitabil de conceptul de comunitate, având în vedere faptul că firmele chiriașe sunt reprezentante ale comunității și că, odată devenite firme durabile, vor fi utile ei. Acesta, prin furnizori și clienți, poate constitui elementul care-l leagă în mod colegial pe noul întreprinzător de comunitatea locală și economia locală. Procesul de incubare văzut ca sistem complex din punct de vedere al conceptului de comunitate este prezentat în figura 1.3.

Pentru ca un IA să ia ființă și să funcționeze, în mod obligatoriu trebuie să existe două tipuri de participanți: cei care se decid să pună la dispoziția celor care ar dori să înființeze o mică întreprindere proprie toate condițiile necesare pentru aceasta; cei care doresc să-și înființeze o întreprindere proprie și nu au nici posibilitățile, sau nici cunoștințele necesare.

Părăsirea IA este o probă destul de dificilă. În mod normal, abandonarea lui trebuie să se efectueze atunci când afacerea impune prin însuși stadiul ei de dezvoltare eliberarea spațiului. Menținerea unui chiriaș mai mult de cinci ani produce impresia că incubatorul este o organizație de închiriere și nu una cu rol de susținere economică și formare antreprenorială.

Mediul creat în cadrul unui IA este caracterizat prin câteva trăsături particulare care au tocmai rolul de a permite realizarea unui climat de colaborare pentru instruirea micilor întreprinzători, de suport și dezvoltare a afacerilor considerate profitabile. Aceste trăsături sunt: selecționarea cu multă atenție a firmelor care urmează să fie incubate încă din stadiul inițial al formării lor; asigurarea spațiului de lucru pentru fiecare firmă chiriașă al IA; asigurarea de facilități de care acestea să beneficieze în mod egal și anume facilități de comunicare și suport administrativ; existența unei echipe care să se ocupe de instruirea, dezvoltarea și consultația pentru noii întreprinzători; asigurarea accesului micilor întreprinzători la servicii de tip juridic și financiar; stabilirea de chirii și taxe accesibile pentru serviciile oferite firmelor chiriașe; dezvoltarea firmelor incubate, astfel încât acestea să fie capabile să părăsească IA după 3-4 ani și să devină firme independente.

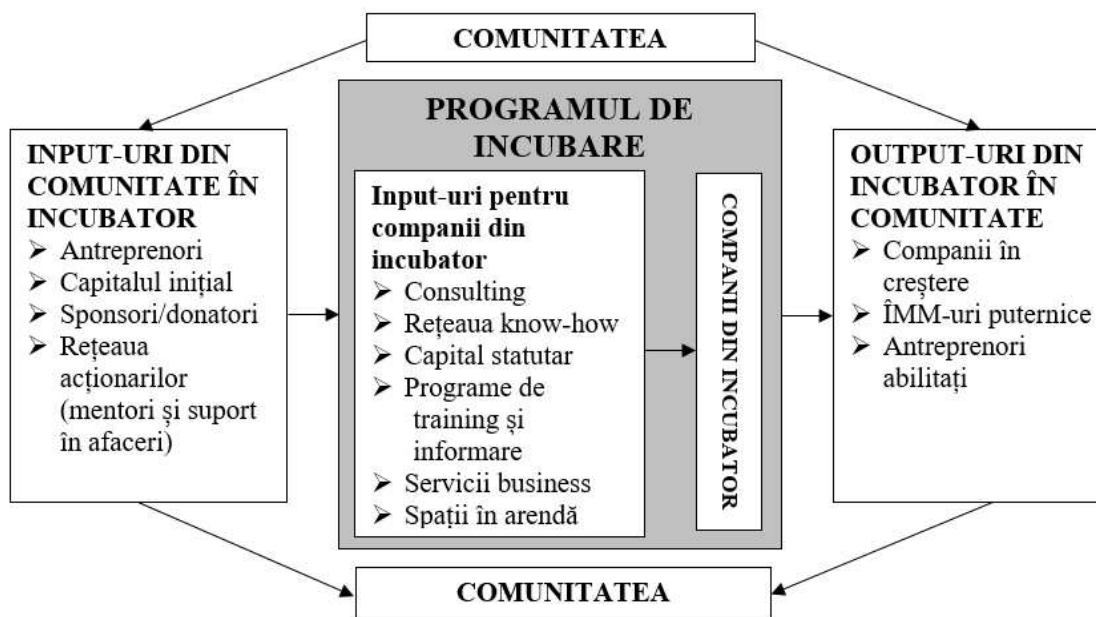

Figura 1.3. Procesul de incubare [8]

Conceptul al IA face posibilă susținerea sectorului IMM în stadiul lor de începător, cel mai dificil, reprezintă un instrument pentru combaterea șomajului și, nu în ultimul rând, este o cale de valorificare a rezultatelor cercetării științifice în vederea transferului de tehnologie avansată către industrie.

Economiștii apreciază că o cauză frecventă a eșecului întreprinderilor de tip start-up este lipsa experienței, suportului financiar, și a capacităților antreprenoriale ș.a., deoarece firmele mici sunt obligate să funcționeze pe piață pe baza propriilor resurse, fără a beneficia de susținere financiară, care să le ajute să facă față presiunilor mediului concurențial. Aici intervine rolul IA: pe lângă asigurarea suportului logistic necesar, aici se organizează cursuri de pregătire, se întocmesc planuri de afaceri, se învață cum trebuie realizat un proiect pentru atragerea fondurilor puse la dispoziție de finanțatorii interni sau externi, într-un cuvânt, se însușesc primii pași în lansarea unei afaceri. Odată cu dezvoltarea firmei, aceasta se rupe de incubatorul în care s-a născut și începe să funcționeze de sine stătător.

CONCLUZII

Incubatorul de afaceri este o structură special destinată susținerii și dezvoltării întreprinderilor mici nou formate. Prin facilitățile acordate antreprenorilor începători, inclusiv acordarea de spații, IA contribuie în mod direct la orientarea potențialului intelectual și financiar privat spre dezvoltarea economiei și combaterea șomajului.

BIBLIOGRAFIE

1. Allen D., Mc Cluskey R. Structure, policy, services and performance in the business incubator industry. In: Entrepreneurship Theory and Practice, 1990, p.61-77
2. Dragomirescu S. Incubatorul de afaceri în 15 întrebări și răspunsuri. București: Editura Litera, 1993.- 30p.
3. Lalkaka R. și Bishop J. Rolul incubatoarelor de afaceri în dezvoltarea economică. București: Editura ALL BECK, 2000. -100p.
4. Kmetz J. Business incubators for Central and Eastern Europe. Budapest, 2000. – 87p.
5. Braguța A. Incubatorul de afaceri – o soluție a managementului contemporan pentru dinamizarea dezvoltării antreprenoriale. În: Materialele Conferinței Internaționale „Rolul științei și învățământului economic în realizarea reformelor economice din Republica Moldova”, ASEM. 2003, p.38-40.

6. Tripon A. Echipe inovative pentru incubatoare de afaceri și centre de transfer tehnologic, în contextul dezvoltării durabile. În: Buletinul AGIR. 2006, nr.4, p.56-5
7. Bugaian L. Prezentare proiect: Rolul infrastructurii de afaceri în inițierea, incubarea și dezvoltarea micilor afaceri., pag.5, Chișinău, 2012
8. Dodu A. Conceptul incubatorului de afaceri ca formă de promovare a IMM-urilor. UTM: Meridian Ingineresc, nr. 3, 2009, pag. 75-77.
9. Dodu A. Privire generală asupra incubatoarelor de afaceri din Republica Moldova. UTM: Meridian Ingineresc, nr. 4, 2009, pag. 71-73.